

Zbornik sudske prakse

Spojeni predmeti C-38/21, C-47/21 i C-232/21

**VK
protiv
BMW Bank GmbH,**

**F. F.
protiv
C. Bank AG**

**CR i dr.
protiv
Volkswagen Bank GmbH
i
Audi Bank**

(zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio Landgericht Ravensburg)

Presuda Suda (veliko vijeće) od 21. prosinca 2023.

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Ugovor o leasingu motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Direktiva 2008/48/EZ – Članak 2. stavak 2. točka (d) – Pojam ugovora o leasingu koji ne propisuje obvezu kupnje predmeta ugovora – Direktiva 2002/65/EZ – Članak 1. stavak 1. i članak 2. točka (b) – Pojam ugovora o financijskim uslugama – Direktiva 2011/83/EU – Članak 2. točka 6. i članak 3. stavak 1. – Pojam ugovora o usluzi – Članak 2. točka 7. – Pojam ugovora na daljinu – Članak 2. točka 8. – Pojam ugovora sklopljenog izvan poslovnih prostorija – Članak 16. točka (l) – Izuzeće od prava na povlačenje iz ugovora kad je riječ o pružanju usluga iznajmljivanja automobila – Ugovor o kreditu za kupnju motornog vozila – Direktiva 2008/48 – Članak 10. stavak 2. – Zahtjevi u pogledu informacija koje se moraju navesti u ugovoru – Pretpostavka prema kojoj se upotrebom zakonskog obrasca ispunjava obveza informiranja – Nepostojanje izravnog horizontalnog učinka direktive – Članak 14. stavak 1. – Pravo na povlačenje iz ugovora – Početak tijeka roka za povlačenje kada su informacije nepotpune ili netočne – Zloupotreba prava na povlačenje iz ugovora – Gubitak prava na povlačenje iz ugovora – Obveza prethodnog povrata vozila u slučaju ostvarivanja prava na povlačenje iz povezanog ugovora o kreditu”

- 1. Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Trgovanje na daljinu financijskim uslugama – Direktiva 2002/65 – Područje primjene – Ugovor o leasingu motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Isključenost (Direktiva 2002/65 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 1. st. 1. i čl. 2. t. (b) i Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2. st. 2. t. (d))*

(t. 131.-135., 137.- 151., 156. i t. 1. izreke)

2. *Zaštita potrošača – Potrošački ugovori – Direktiva 2011/83 – Ugovor o usluzi – Pojam – Ugovor o leasingu motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Uključenost (Direktiva 2011/83 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2. t. 6. i čl. 3. st. 1.)*

(t. 153.-156. i t. 1. izreke)

3. *Zaštita potrošača – Potrošački ugovori – Direktiva 2011/83 – Ugovor na daljinu – Pojam – Ugovor o usluzi leasinga motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Ugovor sklopljen uz korištenje sredstva daljinske komunikacije – Faza pregovora o ugovoru uz istodobnu fizičku prisutnost potrošača i posrednika trgovca – Trgovčevo poštovanje obveze informiranja – Isključenost (Direktiva 2011/83 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2. t. 7.)*

(t. 164.-167., 170.-173. i t. 2. izreke)

4. *Zaštita potrošača – Potrošački ugovori – Direktiva 2011/83 – Ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija – Pojam – Ugovor o usluzi leasinga motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Ugovor sklopljen uz korištenje sredstva daljinske komunikacije – Fizička prisutnost potrošača u poslovnim prostorijama posrednika trgovca koji posluje u području aktivnosti različitom od onog trgovca – Isključenost – Pretpostavke (Direktiva 2011/83 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 2. t. 8. podt. (a))*

(t. 177.-183. i t. 3. izreke)

5. *Zaštita potrošača – Potrošački ugovori – Direktiva 2011/83 – Pravo odustajanja – Iznimke – Pružanje usluga iznajmljivanja automobila s konkretnim datumom ili razdobljem izvršenja – Ugovor o usluzi leasinga motornog vozila koji ne propisuje obvezu kupnje – Glavni predmet – Uporaba vozila od strane potrošača tijekom konkretnog razdoblja izvršenja u zamjenu za novčane iznose – Uključenost (Direktiva 2011/83 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 16. t. (l))*

(t. 190.-202. i t. 4. izreke)

6. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Pravo odustajanja – Nacionalni propis kojim se predviđa pravna pretpostavka poštovanja obveze informiranja u pogledu tog prava ako se upotrebljava zakonski obrazac s informacijama – Nedopuštenost – Obveza nacionalnog suda pred kojim isključivo pojedinci vode spor da na temelju samog prava Unije izuzme iz primjene takav propis – Nepostojanje – Pravo pojedinaca da zahtijevaju popravlanje štete nastale zbog neusklađenosti nacionalnog prava s pravom Unije (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. t. (p))*

(t. 217., 219., 220., 224.-230. i t. 5. izreke)

7. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Pravo odustajanja – Obveza navođenja iznosa kamata koji potrošač treba platiti dnevno u slučaju ostvarenja tog prava – Doseg (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. t. (p) i čl. 14. st. 3. t. (b))*
(t. 233.-240. i t. 6. izreke)
8. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Obveza formalnog navođenja bitnih informacija koje se odnose na sve izvansudske pritužbe i mehanizme obeštećenja za potrošače – Doseg (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. t. (t))*
(t. 243.-246. i t. 7. izreke)
9. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Kompenzacija koju je potrebno platiti u slučaju prijevremene otplate – Obveza navođenja načina izračuna te kompenzacije na konkretan i za prosječnog potrošača lako razumljiv način – Doseg (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. t. (r))*
(t. 250.-256. i t. 8. izreke)
10. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Nepotpune ili netočne informacije koje je primio potrošač – Uvjet za početak tijeka roka za povlačenje – Nepotpune ili netočne informacije koje ne mogu dovesti potrošača u zabludu u pogledu opsega njegovih prava i obveza (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. i čl. 14. st. 1. drugi podst. t. (b))*
(t. 263.-267. i t. 9. izreke)
11. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Kamatna stopa koja se primjenjuje u slučaju zakašnjelih uplata – Navođenje te stope u obliku konkretnog postotka i mehanizma njezine prilagodbe – Navođenje referentne stope i učestalosti njezine promjene u pogledu promjenjive zatezne kamatne stope – Doseg (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. t. (l))*
(t. 269.-272. i t. 10. izreke)
12. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Pravo na povlačenje iz ugovora – Prestanak tog prava prilikom potpunog izvršenja ugovora o kreditu (Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 14. st. 1.)*
(t. 275.-279., 292. i t. 11. izreke)

13. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Nepotpune ili netočne informacije koje je primio potrošač – Informacije koje su potrošača dovele u zabludu u pogledu opsega njegovih prava i obveza – Nezapočinjanje roka za povlačenje – Nezlouporabnost ostvarivanja prava na povlačenje iz ugovora*
(Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. i čl. 14. st. 1.)
(t. 280.-284., 289.-293. i t. 11. izreke)
14. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Zahtjevi u pogledu informacija koje treba navesti u ugovoru – Nepotpune ili netočne informacije koje je primio potrošač – Informacije koje su potrošača dovele u zabludu u pogledu opsega njegovih prava i obveza – Nezapočinjanje roka za povlačenje – Pravo na povlačenje iz ugovora kojim se koristio potrošač – Mogućnost vjerovnika da ističe gubitak tog prava – Nepostojanje – Pretpostavke*
(Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 10. st. 2. i čl. 14. st. 1.)
(t. 297.-300. i t. 12. izreke)
15. *Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkim kreditima – Direktiva 2008/48 – Pravo na povlačenje iz ugovora – Posljedice povlačenja iz ugovora o kreditu povezanog s ugovorom o isporuci proizvoda – Nacionalni propis koji predviđa obvezu potrošača da vrati proizvod koji je financiran kreditom ili da pozove vjerovnika na njegovo preuzimanje – Mogućnost vjerovnika da u trenutku povrata navedenog proizvoda ne vrati mjesečne obroke koje je potrošač već platio – Nedopuštenost*
(Direktiva 2008/48 Europskog parlamenta i Vijeća, čl. 3. t. (n) i čl. 14. st. 1.)
(t. 303.-308. i t. 13. izreke)

Kratak prikaz

Tri spojena predmeta postoje u okviru nekoliko sporova između potrošača i financijskih institucija, povezanih sa zastupničkim trgovcima automobilima, u vezi s valjanošću ostvarivanja njihovih prava na povlačenje iz ugovora, odnosno iz ugovora o leasingu motornog vozila kojim se ne propisuje obveza kupnje (predmet C-38/21) te iz više ugovora o kreditu namijenjenih financiranju kupnje rabljenih motornih vozila (predmeti C-47/21 i C-232/21).

U predmetu C-38/21 osoba VK došla je u prostorije zastupničkog trgovca automobilima marke BMW u kojima joj je njegov zaposlenik, koji je bio u svojstvu kreditnog posrednika društva BMW Bank GmbH, ponudio automobil na leasing i predstavio različite elemente te vrste ugovora, kao što su trajanje i mjesečni obroci. U studenome 2018. osoba VK je sredstvom daljinske komunikacije sklopila ugovor o leasingu s društvom BMW Bank u pogledu motornog vozila za privatnu uporabu. Na temelju tog ugovora koji je bio sklopljen na 24 mjeseca, u okviru kojeg je bio odobren i kredit društva BMW Bank, osoba VK nije bila obvezna kupiti vozilo po isteku ugovornog razdoblja. Ona je 25. lipnja 2019. navela da se želi povući iz ugovora o leasingu. Naime, smatrala je da rok za povlačenje iz ugovora od 14 dana predviđen nacionalnim pravom još nije počeo teći zbog nedostatnosti i nečitkosti informacija koje su joj trebale biti pružene na temelju navedenog prava.

U predmetima C-47/21 i C-232/21 nekoliko je potrošača sklopilo ugovore o kreditu radi kupnje rabljenih osobnih motornih vozila za privatnu uporabu. Prilikom pripreme i sklapanja tih ugovora zastupnički trgovci automobilima od kojih su kupljena vozila djelovali su kao kreditni posrednici društva C. Bank AG (predmet C-47/21) odnosno društava Volkswagen Bank GmbH i Audi Bank (predmet C-232/21). Nakon toga su se ti potrošači povukli iz sklopljenih ugovora o kreditu, tražeći u biti povrat mjesečnih obroka plaćenih do datuma povlačenja. Oni su tvrdili da rok za povlačenje iz ugovora od 14 dana predviđen nacionalnim pravom još nije počeo teći s obzirom na to da im informacije o pravu na povlačenje iz ugovora i druge obvezne informacije nisu bile uredno priopćene.

Sud u presudi donesenoj u sastavu velikog vijeća pojašnjava, u kontekstu ugovora o leasingu automobila kojim potrošaču nije propisana obveza kupnje, područje primjene direktiva 2002/65¹, 2008/48² i 2011/83³ u pitanjima zaštite potrošača kao i doseg pojmova „ugovor o usluzi”, „ugovor na daljinu” i „ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija” u smislu potonje direktive. Usto, Sud u kontekstu ugovora o kreditu odlučuje o više aspekata obveze vjerovnikâ na temelju Direktive 2008/48 da potrošačima pruže informacije o, među ostalim, pravu na povlačenje iz ugovora kao i o posljedicama priopćavanja netočnih ili nepotpunih informacija o ostvarivanju tog prava. Osim toga, Sud u tom istom kontekstu i na temelju iste direktive obrađuje pitanje potrošačke zlouporabe prava na povlačenje iz ugovora i gubitka tog prava.

Ocjena Suda

Kao prvo, Sud razmatra s obzirom na direktive 2002/65, 2008/48 i 2011/83 prirodu ugovora o leasingu motornog vozila kojim se potrošaču ne propisuje obveza kupnje.

Što se tiče, na prvom mjestu, Direktive 2011/83, Sud presuđuje da je ugovor o leasingu motornog vozila, koji je obilježen činjenicom da se ni tim ni zasebnim ugovorom ne propisuje da potrošač ima obvezu kupnje vozila nakon isteka ugovora, obuhvaćen područjem primjene te direktive kao „ugovor o usluzi” u smislu njezina članka 2. točke 6.⁴ Naime, taj je pojam definiran široko i mora se tumačiti na način da znači svaki ugovor koji nije obuhvaćen pojmom „kupoprodajni ugovor” iz te iste direktive⁵. U ovom slučaju, ugovor o leasingu u kojem se trgovac obvezuje staviti motorno vozilo potrošaču na raspolaganje u zamjenu za plaćanje mjesečnih obroka, ali kojim se ne propisuje kupnja tog vozila nakon isteka leasinga, nije obuhvaćen potonjim pojmom jer ne predviđa prijenos vlasništva nad motornim vozilom na potrošača. Takav ugovor o leasingu nije obuhvaćen ni popisom ugovora isključenih iz područja primjene Direktive 2011/83⁶.

¹ Direktiva 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. o trgovanju na daljinu financijskim uslugama koje su namijenjene potrošačima i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ (SL 2002., L 271, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 102. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.)

² Direktiva 2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 87/102/EEZ (SL 2008., L 133, str. 66.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 58. i ispravci SL 2014., L 283, str. 66. i SL 2015., L 65, str. 22.)

³ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2011., L 304, str. 64.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 260.)

⁴ Na temelju članka 2. točke 6. Direktive 2011/83 pojam „ugovor o usluzi” znači „svaki ugovor osim kupoprodajnog ugovora, prema kojem trgovac isporučuje ili se obvezuje isporučiti uslugu potrošaču, a potrošač plaća ili se obvezuje platiti njezinu cijenu”.

⁵ Na temelju članka 2. točke 5. Direktive 2011/83 pojam „kupoprodajni ugovor” znači „svaki ugovor prema kojem vlasništvo nad robom trgovac prenosi ili se obvezuje prenijeti na potrošača, a potrošač plaća ili se obvezuje platiti njezinu cijenu, uključujući i svaki ugovor čiji su predmet i roba i usluge”.

⁶ Kako je predviđeno člankom 3. stavkom 3. Direktive 2011/83.

Na drugom mjestu, Sud smatra da takav ugovor nije obuhvaćen ni područjem primjene Direktive 2008/48. Naime, iako je takav ugovor obuhvaćen pojmom „leasing”, koji je propisan tom direktivom⁷, ipak je izričito isključen iz njezina područja primjene jer za potrošača ne propisuje nikakvu obvezu kupnje predmeta ugovora nakon njegova isteka.

Na trećem mjestu, što se tiče Direktive 2002/65, Sud također smatra da ugovor o leasingu motornog vozila, koji je obilježen, među ostalim, činjenicom da se ni tim ni zasebnim ugovorom ne propisuje da potrošač ima obvezu kupnje vozila nakon isteka ugovora, nije obuhvaćen područjem primjene te direktive. Naime, Sud podsjeća na to da kako bi ugovor bio obuhvaćen područjem njezine primjene, predmet ugovora mora biti, među ostalim, pružanje „financijske usluge”⁸, poput usluge koja se odnosi na kredit. Međutim, iako je točno da ugovor o leasingu motornog vozila, koji ne propisuje obvezu kupnje, sadržava i element kredita i element najma, Sud ističe da se takav ugovor u bitnome ne razlikuje od ugovora o dugoročnom najmu vozila. Budući da je stoga glavni predmet te vrste ugovora najam vozila, ne može se kvalificirati kao ugovor o financijskoj usluzi koji ima prirodu kreditne usluge.

Kao drugo, u kontekstu tumačenja Direktive 2011/83 u vezi s ugovorom o leasingu motornog vozila koji potrošaču ne propisuje obvezu kupnje, Sud razmatra, na prvom mjestu, pojmove „ugovor na daljinu”⁹ i „ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija”¹⁰.

Stoga Sud pojašnjava, s jedne strane, da se ugovor o usluzi koji su potrošač i trgovac sklopili uz korištenje sredstva daljinske komunikacije ne može kvalificirati kao „ugovor na daljinu” ako je sklapanju ugovora prethodila pregovaračka faza koja se odvijala u istodobnoj fizičkoj prisutnosti potrošača i posrednika koji djeluje u ime ili za račun trgovca i tijekom koje je taj potrošač primio od tog posrednika sve informacije iz Direktive 2011/83¹¹ te mu je mogao postaviti pitanja o predviđenom ugovoru ili predloženoj ponudi kako bi otklonio sve dvojbe o dosegu svoje eventualne ugovorne obveze prema trgovcu.

S druge strane, Sud smatra da se ugovor o usluzi koji su sklopili potrošač i trgovac ne može kvalificirati kao „ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija” ako se potrošač tijekom pripreme faze za sklapanje ugovora korištenjem sredstva daljinske komunikacije uputio u poslovne prostorije posrednika koji u pregovorima o tom ugovoru djeluje u ime ili za račun trgovca, ali posluje u drukčijem području djelatnosti od tog trgovca, pod uvjetom da su ispunjene dvije pretpostavke. Potrebno je (1.) da je taj potrošač, kao prosječan potrošač koji je uobičajeno obaviješten te postupa s dužnom pažnjom i razboritošću, mogao očekivati da će, ako se uputi u poslovne prostorije posrednika, posrednik stupiti u kontakt s njim u svrhu pregovora o ugovoru o usluzi i sklapanja tog ugovora s trgovcem i (2.) da je usto lako mogao razumjeti da taj posrednik djeluje u ime ili za račun navedenog trgovca.

⁷ U smislu članka 2. stavka 2. točke (d) Direktive 2008/48.

⁸ Na temelju članka 2. točke (b) Direktive 2002/65, pojam „financijska usluga” znači „svaka usluga koja ima prirodu bankovne, kreditne ili osiguravajuće usluge, usluge osobne mirovine, ulaganja ili plaćanja”.

⁹ Na temelju članka 2. točke 7. Direktive 2011/83 taj pojam znači „ugovor sklopljen između trgovca i potrošača na temelju organiziranog sustava prodaje ili pružanja usluga na daljinu bez istovremene fizičke prisutnosti trgovca i potrošača, isključivo uz korištenje jednog ili više sredstava daljinske komunikacije do, uključno, trenutka u kojem se sklapa ugovor”.

¹⁰ Na temelju članka 2. točke 8. Direktive 2011/83 taj pojam znači „svaki ugovor između trgovca i potrošača sklopljen u istovremenoj fizičkoj prisutnosti trgovca i potrošača, na mjestu koje nije poslovna prostorija trgovca”.

¹¹ Konkretno, iz članka 6. Direktive 2011/83.

Na drugom mjestu, razmatrajući izuzeća predviđena u članku 16. Direktive 2011/83, na temelju kojih potrošač nema pravo na povlačenje iz ugovora u određenim slučajevima, Sud smatra da je izuzećem koje se predviđa za usluge iznajmljivanja automobila uz konkretan datum ili rok izvršenja¹² obuhvaćen ugovor o leasingu motornog vozila, koji su sklopili trgovac i potrošač i koji se kvalificira kao ugovor o usluzi koji je sklopljen na daljinu ili izvan poslovnih prostorija u smislu navedene direktive, ako je glavni predmet tog ugovora omogućiti potrošaču da u konkretnom razdoblju koje je predviđeno navedenim ugovorom uporabljuje vozilo, u zamjenu za redovito plaćanje novčanih iznosa. U tom pogledu Sud pojašnjava, s jedne strane, da izraz „konkretan”, na koji upućuje to izuzeće, može obuhvaćati i ugovore o dugoročnom najmu, kao što je ugovor o leasingu na razdoblje od 24 mjeseca, pod uvjetom da je to razdoblje dovoljno jasno navedeno u ugovoru. S druge strane, Sud naglašava da bi se u okviru ugovora o leasingu, koji se odnosi na vozilo koje je posebno kupljeno na zahtjev potrošača kako bi odgovaralo njegovim specifikacijama, trgovac mogao suočiti s poteškoćama u pogledu prenamjene vozila u slučaju kad bi se potrošaču priznalo pravo na povlačenje iz ugovora. Naime, moguće je da osobito zbog tih specifikacija trgovac u razumnom roku nakon ostvarivanja prava na povlačenje iz ugovora ne uspije namijeniti vozilo za drugu istovjetnu uporabu na razdoblje koje odgovara izvorno predviđenom trajanju leasinga a da pritom ne pretrpi ozbiljnu gospodarsku štetu.

Kao treće, u kontekstu tumačenja Direktive 2008/48, Sud najprije utvrđuje da su ugovori o zajmu namijenjeni kupnji rabljenih osobnih vozila namijenjenih privatnoj uporabi, o kojima je riječ u predmetima C-47/21 i C-232/21, obuhvaćeni područjem primjene Direktive 2008/48 kao ugovori o kreditu¹³.

Nadalje, Sud pojašnjava doseg obveze trgovca u pogledu informacija koje treba pružiti u ugovorima o kreditu koji su obuhvaćeni područjem primjene te direktive¹⁴ i, osobito, njegove obveze informiranja o pravu na povlačenje iz ugovora¹⁵. Tako Sud presuđuje da se toj obvezi protivi nacionalni propis kojim se uspostavlja pravna pretpostavka prema kojoj trgovac poštuje svoju obvezu informiranja potrošača o njegovu pravu na povlačenje iz ugovora ako taj trgovac u ugovoru upućuje na nacionalne odredbe u kojima se pak upućuje na zakonski obrazac s informacijama u tom pogledu i pritom upotrebljavaju odredbe iz tog obrasca koje nisu u skladu sa zahtjevima iz te odredbe Direktive 2008/48¹⁶. Ako se takav nacionalni propis ne može tumačiti u skladu s tom direktivom, nacionalni sud koji odlučuje o sporu koji se vodi isključivo između pojedinaca nije dužan izuzeti iz primjene takav propis samo na temelju prava Unije, ne dovodeći pritom u pitanje mogućnost tog suda da ga izuzme iz primjene na temelju unutarnjeg prava kao ni, ako to ne učini, pravo stranke koja je oštećena zbog neusklađenosti nacionalnog prava s pravom Unije da zahtijeva popravljavanje štete koju je zbog toga pretrpjela.

Naposljetku, Sud odlučuje o različitim aspektima povezanim s pravom na povlačenje iz ugovora, kako je predviđeno Direktivom 2008/48¹⁷.

¹² Članak 16. točka (l) Direktive 2011/83 odnosi se na izuzeće koje se tiče „pružanja usluga smještaja osim u boravišne svrhe, prijevoza robe, usluga iznajmljivanja automobila, ugostiteljskih usluga ili usluga koje se odnose na aktivnosti u slobodnom vremenu ako ugovor predviđa konkretan datum ili rok izvršenja”.

¹³ U skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 2008/48.

¹⁴ Kako su predviđeni člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48.

¹⁵ Člankom 10. stavkom 2. točkom (p) Direktive 2008/48 određuje se da u ugovoru o kreditu treba definirati postojanje ili nepostojanje prava na povlačenje iz ugovora o kreditu, razdoblje tijekom kojeg se to pravo može ostvarivati i druge uvjete koji uređuju njegovo ostvarivanje.

¹⁶ Članak 10. stavak 2. točka (p) Direktive 2008/48

¹⁷ Na temelju članka 14. stavka 1. Direktive 2008/48, potrošač ima na raspolaganju 14 kalendarskih dana za odustajanje od ugovora o kreditu bez navođenja razloga.

Na prvom mjestu, Sud pojašnjava početak roka za povlačenje iz ugovora. U tom pogledu, u slučaju kada se pokaže da je informacija koju je vjerovnik potrošaču pružio na temelju te direktive¹⁸ nepotpuna ili netočna, rok od 14 dana predviđen Direktivom 2008/48 počinje teći samo ako nepotpunost ili netočnost te informacije ne može utjecati na sposobnost potrošača da ocijeni opseg svojih prava i obveza na temelju navedene direktive ni na njegovu odluku da sklopi ugovor te ako ga, ovisno o slučaju, ne može lišiti mogućnosti da svoja prava u biti ostvari pod istim uvjetima kao da je pružena potpuna i točna informacija. Naime, pružanje nepotpune ili pogrešne informacije može se izjednačiti s nepostojanjem informacije samo ako bi se potrošača time dovelo u zabludu o njegovim pravima i obvezama i ako bi on zbog toga sklopio ugovor koji možda ne bi sklopio da je raspolagao svim potpunim i materijalno točnim informacijama.

Na drugom mjestu, Sud analizira utjecaj potpunog izvršenja ugovora o kreditu na zadržavanje prava na povlačenje iz ugovora. Tako on smatra da potpuno izvršenje takvog ugovora dovodi do prestanka tog prava. Naime, budući da izvršenje ugovora predstavlja prirodni mehanizam prestanka ugovornih obveza, potrošač se ne može pozvati na pravo na povlačenje iz ugovora nakon što su stranke u potpunosti izvršile ugovor o kreditu i nakon što su uzajamne obveze koje proizlaze iz tog ugovora slijedom toga okončane.

Na trećem mjestu, što se tiče pitanja ostvarivanja potrošačeva prava na povlačenje iz ugovora, Sud je presudio da se vjerovnik ne može valjano pozivati na to da je potrošač, zbog svojeg postupanja između sklapanja ugovora i ostvarivanja prava na povlačenje iz ugovora, zlorabno ostvarivao to pravo na povlačenje u slučaju kada zbog navođenja nepotpune ili netočne informacije u ugovoru o kreditu, protivno Direktivi 2008/48, rok za povlačenje iz ugovora nije počeo teći jer je utvrđeno da je ta nepotpunost ili netočnost utjecala na sposobnost potrošača da ocijeni opseg svojih prava i obveza na temelju te direktive kao i na njegovu odluku da sklopi ugovor.

Na četvrtom mjestu, odlučujući o gubitku prava na povlačenje iz ugovora, Sud ističe da se Direktivi 2008/48 protivi to da se u slučaju kada potrošač ostvaruje svoje pravo na povlačenje iz ugovora u skladu s uvjetima iz te direktive¹⁹ vjerovnik može pozivati na gubitak tog prava ako barem i jedna od obveznih informacija iz te direktive²⁰ nije bila navedena u ugovoru o kreditu ili je bila navedena nepotpuno ili netočno, a da nije valjano priopćena kasnije, pa zbog toga nije počeo teći rok za povlačenje iz ugovora. Naime, Direktivom 2008/48 ne predviđa se nikakvo vremensko ograničenje prava potrošača na povlačenje iz ugovora u slučaju koji je upravo naveden. Stoga se nacionalnim propisom ne može nametnuti takvo ograničenje.

Na petom mjestu, Sud razmatra učinke prava na povlačenje iz ugovora. Sud tako ističe da se tom pravu, u vezi s načelom djelotvornosti, protivi nacionalni propis kojim se predviđa da potrošač u slučaju povlačenja iz povezanog ugovora o kreditu²¹ vjerovniku mora vratiti proizvod financiran kreditom ili ga pozvati da taj proizvod preuzme, pri čemu taj vjerovnik nije istodobno dužan vratiti mjesečne obroke kredita koje je potrošač već platio. Naime, podložno provjerama koje treba provesti sud koji je uputio zahtjev, nacionalna postupovna pravila kojima se potrošaču koji se povlači iz ugovora nalaže vraćanje vjerovniku proizvoda financiranog kreditom ili vjerovnika poziva da taj proizvod preuzme, pri čemu vjerovnik nije istodobno dužan vratiti već plaćene mjesečne obroke kredita, u praksi onemogućuju ili pretjerano otežavaju ostvarivanje prava na povlačenje iz ugovora.

¹⁸ Na temelju članka 10. stavka 2. Direktive 2008/48.

¹⁹ Kako su predviđeni člankom 14. stavkom 1. Direktive 2008/48.

²⁰ Kako su predviđene člankom 10. stavkom 2. Direktive 2008/48.

²¹ U smislu članka 3. točke (n) Direktive 2008/48.